

Stresa nozīme dedzinošās mutes sindroma etioloģijā

Guntars Selga¹, Viktors Jankovskis², Arnolds Bite³,
Alberts Mhitarjans³

Rīgas Stradiņa universitāte, Latvija

¹Orālās medicīnas katedra

²Zobārstniecības fakultāte

³Zobu protezēšanas katedra

Ievads. Dedzinošās mutes sindroms tiek definēts kā sāpju stāvoklis vai dedzinoša sajūta veselā mutes dobuma gļotādā. Sindromam ir nezināma vai psihogēna izcelsme, to var izraisīt tādi predisponējošie faktori kā kandidoze, kserostomija, cukura diabēts, menopauze un citi. Depresiju un palielinātu stresa līmeni var saistīt ar dedzinošās mutes sindromu, savukārt palielinātu kortizola līmeni novēro pie palielināta stresa līmeņa organismā.

Darba mērķis, materiāls un metodes. Pētījuma mērķis ir noteikt, vai pacientiem, kuriem ir dedzinošās mutes sindroms, ir palielināti trauksmes un depresijas rādītāji un kortizola daudzums siekalās.

Pētījumā ir iekļauti 40 cilvēki – 20 pētāmajā grupā ar dedzinošās mutes sindroma simptomiem un 20 cilvēki kontroles grupā. Pacientu vidējais vecums bija $58,2 \pm 10,3$ gadi. Pacientus anketēja, izmantojot slimnīcu trauksmes un depresijas skalu (STDS). Sāpju un dedzināšanas intensitāti noteica, izmantojot 100 mm vizuāli analoģo skalu trīs reizes dienā – no rīta, pusdienlaikā un vakarā. Vizuāli analogajā skalā 0 mm norāda, ka dedzināšanas nav, savukārt 100 mm – nepanesama, stipra dedzināšana.

Iekļaušanas kritēriji pētāmajā grupā bija sāpju vai dedzināšanas izpausmes mutes dobuma gļotādā bez redzamām klīniskām izmaiņām.

Siekalu kortizola līmeni noteica reizi dienā, kad sāpju intensitāte, pēc pacientu izjūtām, ir bijusi visstiprākā. Datu statistiskā apstrāde veikta SPSS *Statistics* programmā.

Rēzultāti. Pētāmās grupas vidējais siekalu kortizola līmenis bija $10,43 \pm 5,34$ mmol/L, taču kontroles grupai – $8,54 \pm 4,94$ mmol/L ($p < 0,05$).

Pacientiem ar dedzinošās mutes sindromu bija izteikti lielāks STDS trauksmei ($9,2 \pm 1,4$ punkti) un depresijai ($6,64 \pm 1,6$ punkti) nekā kontroles grupu, kur trauksmei bija $5,89 \pm 1,2$ un depresijai $3,23 \pm 0,9$ punkti ($p < 0,05$ abām vērtībām).

Ar vizuāli analoģo skalu visaugstākais iegūtais sāpju līmenis dedzinošās mutes sindroma pacientiem tika reģistrēts no rīta – $74 \pm 2,4$ mm. Vizuāli analoģo skalu dati dedzinošās mutes sindroma pacientu grupai vidēji bija $67 \pm 2,2$ mm.

Pacientiem ar dedzinošās mutes sindromu bija palielināts dedzināšanas sāpju līmenis, it īpaši, veicot testu no rīta. Kortizola līmenis siekalās un STDS depresijas un trauksmes dati pētāmajai grupai salīdzinājumā ar kontroles grupu bija palielināti.

Secinājumi. Iegūtie dati rāda, ka pastāv saistība starp dedzinošās mutes sindromu un trauksmes un depresijas rādītājiem, un kortizola daudzumu siekalās, taču, lai to varētu apstiprināt, ir vajadzīgi vairāk pētījumu ar lielākām pētāmajām grupām.